

การพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์
ตามแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคดัล เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติ
เครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

**The Development of Practice of International Music (Wind Instruments of
Marching Bands) by Applying the Concepts of DalCroze, Orff
and Kodaly, in Order to Enhance the Skill of Performing
Universal Instruments for Mathayomsuksa 1
Students at Nongnoprachasan School**

ธีรพงศ์ พุทธขาว

โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ จังหวัดขอนแก่น

Teerapong Putkhow

Nongnoprachasan School, Khonkean Province

Email: teerapongr35@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาแบบฝึกทักษะ 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 3) ทดลองใช้แบบฝึกทักษะ 4) ประเมินและปรับปรุงแบบฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ จำนวน 16 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม (IOC = 1.00) แบบสัมภาษณ์ แบบฝึกทักษะ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานสถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนและครูต้องการให้แบบฝึกทักษะมีกิจกรรมที่หลากหลาย ช่วยให้เกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ มีรูปแบบและเนื้อหาที่น่าสนใจ มีการฝึกจากง่ายไปหายากและเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง

2. แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีทั้งหมด 5 ชุด ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวงโยธวาทิต 2) จังหวะและเสียงดนตรี 3) พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี 4) สัญลักษณ์ทางดนตรี 5) การปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยใช้สัญลักษณ์ทางดนตรี โดยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.48/82.36 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้

3. ผลการทดลองใช้แบบฝึกทักษะ พบว่า นักเรียนให้ความสนใจ กระตือรือร้น ในการทำกิจกรรม นักเรียนได้เรียนรู้องค์ประกอบพื้นฐานของดนตรีอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และสามารถฝึกทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล ตามเนื้อหาของแบบฝึกทักษะได้ด้วยความรู้สึกร่าเริงและสนุกสนาน

4. นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล หลังการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ อยู่ในระดับสูง ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล; เครื่องเป่าวงโยธวาทิต; ดาลโครซ ออร์ฟ และโคดา; การเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล

Abstracts

This study has objectives to (1) study basic data and want of skill development, (2) development and find the effectiveness of the skill training exercises to be effective according to the criteria, (3) try a skill exercise and (4) an evaluate and improve the skill exercises. The samples used in this research were 16 students in Matthayomsuksa 1, Nongno Prachasan School, using purposive sampling. The research instruments consisted of questionnaires (IOC =1.00), interview form, skill training, learning management plan, achievement test, international instrument practice, skills assessment form, students opinion questionnaire. The statistics used for data analysis were Percentage, Mean, Standard deviation, and test the statistical hypothesis t-test.

The results of research revealed that:-

1. Students and teachers want of skill training to have a variety of activities. It helps learning fun. It has attractive design and content. There is training from easy to difficult.

2. There are 5 sets of skill exercises: 1) fundamentals of marching bands 2) Rhythm and pitch 3) basic instrument practice 4) music symbols 5) instrument practice using international musical notation with efficiency equal to 81.48/82.36 which is in accordance with the established 80/80 standard.

3. The results of the skill training experiment showed that the students were interested. Active in activities, students learned more about the fundamental elements of music and be able to practice international instrument practice skills according to the concept of the skill exercises with a feeling of easy and fun.

4. The students who studied with the skill training exercise had a statistically significant post-study achievement of the .05 level before. The results of assessment, the skills of the international instrument practice after studying at a high skill level. The results of study

opinions of students towards the skill practice. In the overall aspect, it was at the level that agreed the most.

Key words: The Development of the Practice of International Music; Marching Band Dryer; Dalcroz; Orff and Coraly; Enhance the Skill of Performing International Instrument.

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยี เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกมุมโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของคนในสังคมอย่างทั่วถึง การจัดการศึกษาจึงต้องตื่นตัว และเตรียมพร้อมเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุดก็คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) จากความสำคัญดังกล่าว ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็น ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว (ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย, 2562 : 18) UNESCO (1995) ได้ประกาศการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยกล่าวถึง 4 เสาหลักของการศึกษา (The Four pillars of Learning) เป็นทิศทางการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนเพื่อรู้ การเรียนเพื่อปฏิบัติได้จริง การเรียนรู้ ที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อความเป็นมนุษย์ (สำนักงานพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2555 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พุทธศักราช 2542 มาตราที่ 6 ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตราที่ 24 ได้กำหนดการจัดกระบวนกรเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนต้องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามรวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกสาระ สนับสนุนให้ผู้สอนจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ (พรณอร อุซุภาพ, 2561 : 43-46)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางที่ประกอบด้วยแปดกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความมุ่งหมายพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีความรู้และทักษะพื้นฐาน มีความสามารถในการสื่อสาร มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรค

ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต มีความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม รวมถึงมีความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาตนเอง และสังคมในด้านการเรียนรู้การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3-4)

ดนตรีศึกษา เป็นวิชาการที่กว้างไกล ลึกซึ้ง เนื่องจากดนตรีเป็นศาสตร์ที่อยู่คู่กับมนุษย์มานานแล้ว ในสมัยกรีกโบราณซึ่งเป็นชาติที่มีอารยธรรมสูงส่ง ได้จัดให้ดนตรีเป็นวิชาบังคับสำหรับทุกคนที่เรียนหนังสือ ด้วยการพัฒนาเรื่องการถ่ายทอดดนตรีมีมานานนับพันปีเช่นนี้ ดนตรีศึกษาจึงมีความกว้างไกลและลึกซึ้ง ความสามารถพิเศษด้านดนตรี เป็นเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจ และเป็นความสำคัญของครูดนตรีหรือบุคลากรทางดนตรีทุกคนควรให้ความสนใจ เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องความสามารถเฉพาะตัว การเรียนรู้ทำความเข้าใจกับเรื่องนี้ ทำให้การบริหารจัดการเรื่องการศึกษาของผู้มีความสามารถพิเศษทางดนตรีตั้งแต่เยาว์วัยเป็นไปอย่างเหมาะสม ซึ่งมีผลดีในการพัฒนาความรู้ความสามารถของเด็กได้อย่างเต็มศักยภาพ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555 : 1-2)

จากการที่ผู้วิจัย เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ตำบลหนองโน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้สังเกต เห็นปัญหาของการจัดการเรียนการสอนดนตรีที่เกิดขึ้นกับผู้วิจัยเอง คือ การเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติเครื่องเป่าวงโยธวาทิต ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ นักเรียนจะได้รับการสอนดนตรีโดยการเรียนรู้จากครูผู้สอนด้วยวิธีการอธิบายควบคู่กับการสาธิต และให้นักเรียนปฏิบัติตาม โดยใช้สื่อแบบฝึกหัดจากต่างประเทศ ที่เป็นการฝึกเป่าเครื่องดนตรีไปพร้อมๆ กับการอ่านโน้ตสากลเบื้องต้น นักเรียนปฏิบัติตามไปตามขั้นตอนทีละขั้น จากง่ายไปหายาก ผลปรากฏว่า เกิดปัญหาการจัดการเรียนสอน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกัน ทำให้บางคนเรียนรู้ได้เร็ว บางคนเรียนรู้ได้ช้า ส่งผลให้กระบวนการเรียนการสอนไม่บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีนักเรียนที่ปฏิบัติเครื่องดนตรีตามแบบฝึกหัดได้คิดเป็นร้อยละ 15 ของนักเรียนทั้งหมด ส่วนนักเรียนที่เหลือก็ปฏิบัติไม่ได้ การบรรเลงตามโน้ตก็ยังไม่คล่อง มีหน้าซ้ำ นักเรียนบางคนเกิดความคิดท้อถอยในการฝึก เนื่องจากต้องจำทั้งสัญลักษณ์โน้ตในบรรทัดห้าเส้น และวิธีการกดนิ้วของเครื่องดนตรีไปพร้อม ๆ กัน นักเรียนคิดว่าการอ่านโน้ตพร้อมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นเรื่องยาก จนทำให้ไม่อยากมาซ้อม ผลสุดท้าย ครูต้องกลับมาศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น และศึกษาวิธีการแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี โดยเน้นไปที่ว่า จะทำอย่างไร ที่จะให้นักเรียนเรียนรู้ดนตรีโดยรู้สึกว่าเป็นเรื่องง่าย สามารถเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน เห็นความก้าวหน้าของตัวเอง จึงเห็นว่าควรพัฒนาแบบฝึกทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบฝึก

ทักษะที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลให้นักเรียนในระดับเริ่มต้น อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในระดับที่สูงขึ้น โดยใช้แบบฝึกหัดจากต่างประเทศที่มีความหลากหลาย และมีเทคนิคเฉพาะตัวที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้นได้ในอนาคต

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักการแนวคิดหลักการ วิธีการสอนดนตรีของ ดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย รวมไปถึงทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาแบบฝึกทักษะดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิด ของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อสร้างเสริมทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะ การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์
2. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อทดลองใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ ตามแนวคิดของ ดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์
4. เพื่อประเมินและปรับปรุงแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ในประเด็นต่อไปนี้
 - 4.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์
 - 4.2 เพื่อประเมินทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์หลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

4.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ เป็นลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลัง (The One – Group Pretest – Posttest Design) โดยใช้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R1 : Research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

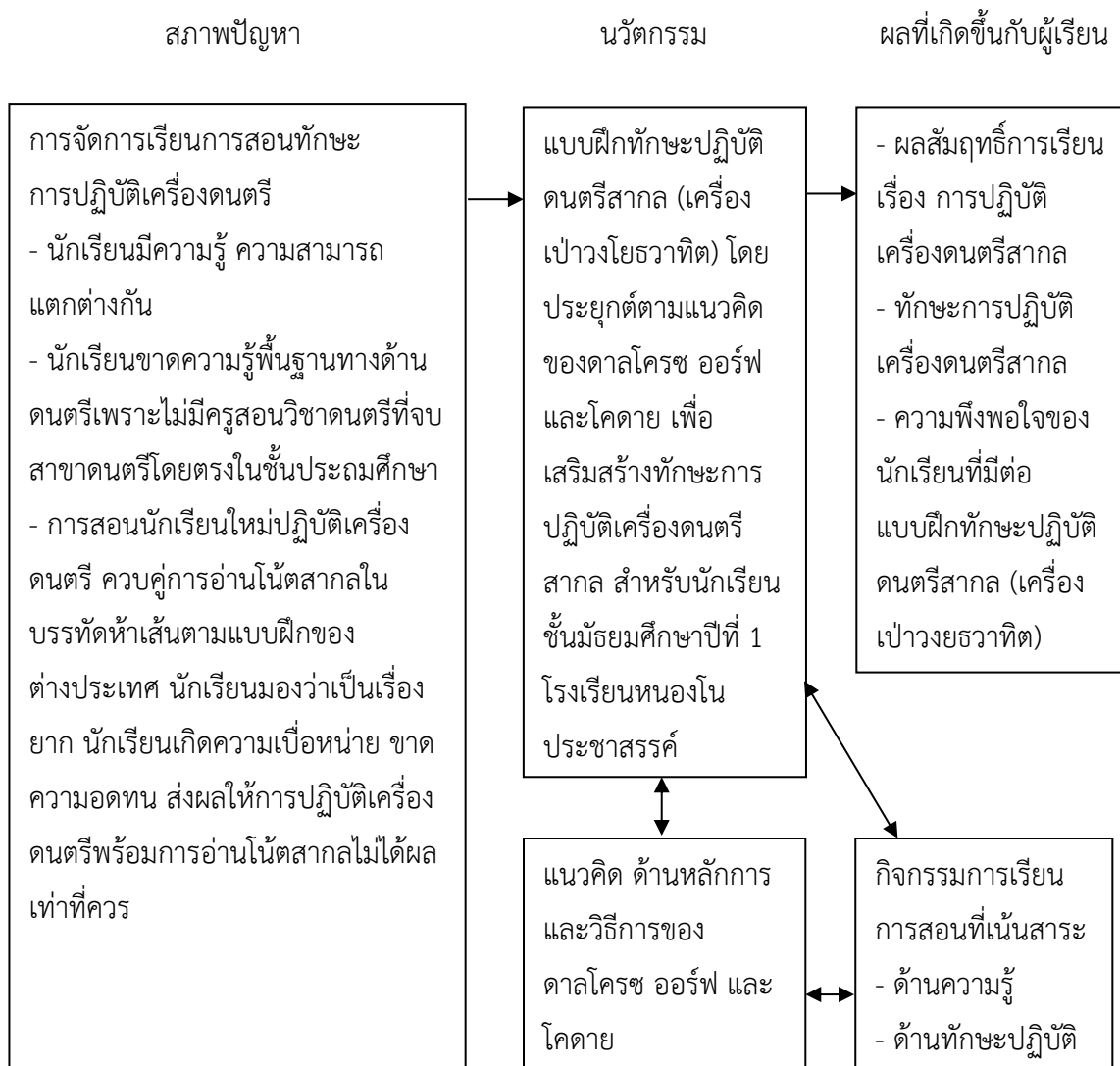
ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (D1 : Development) : การพัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (R2 : Research) : การทดลองใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (D2 : Development) : การประเมินผลและปรับปรุงแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนดนตรี ที่พัฒนาขึ้นในต่างประเทศ ซึ่งเป็นที่นิยมและยอมรับกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ วิธีการสอนดนตรีของดาลโครซ (Dalcroze) ออร์ฟ (Orff) และโคดาเย (Kodaly) (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555 : 7) ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดวิธีสอนดนตรีทั้งสามวิธีนี้ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาเย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ พบว่า นักเรียนมีความต้องการในการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้สาระดนตรีได้โดยง่าย สร้างความสนุกสนานในการเรียนรู้ และสามารถเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลได้อย่างแท้จริง ครูผู้สอนวิชาดนตรี มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรพัฒนาแบบฝึกทักษะให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน มีการเชื่อมโยงความรู้ของเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ควรมีการประเมินผลตามสภาพจริงและชี้ให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าในการฝึกปฏิบัติของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ควรศึกษาแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย แล้วสังเคราะห์เป็นแนวคิดหลักในการทำแบบฝึกทักษะ โดยให้ความสำคัญสอดคล้องกับความสนใจ ความรู้ความสามารถของนักเรียนและบริบทของโรงเรียนเป็นประการสำคัญ

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ มีด้วยกันจำนวน 5 ชุด ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวงโยธวาทิต 2) จังหวะและเสียงดนตรี 3) พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี 4) สัญลักษณ์ทางดนตรี 5) การปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยใช้สัญลักษณ์ทางดนตรี ในแต่ละชุดประกอบด้วย ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจง คำแนะนำในการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับครูและนักเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน ผลการเรียนรู้ ใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบทดสอบหลังเรียน และภาคผนวก แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.48/82.36 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

3. ผลการทดลองใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเอง โดยใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ อำเภอกระนวน จังหวัด

ขอนแก่น จำนวน 16 คน ผลการทดลองใช้พบว่า นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้สาระดนตรี ด้านเนื้อหาความรู้และทักษะการปฏิบัติได้อย่างมีความสุขและสนุกสนานกับการเรียน

4. ผลการประเมินและปรับปรุงแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ มีขั้นตอนดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียน

4.2 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์หลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย พบว่า นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล อยู่ในระดับสูง

4.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ พบว่า ความคิดเห็นโดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

จากการศึกษาวิจัย การพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ พบว่า นักเรียนมีความต้องการในการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้สาระดนตรีได้โดยง่าย สร้างความสนุกสนานในการเรียนรู้ และสามารถเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลได้อย่างแท้จริง ครูผู้สอนวิชาดนตรี มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรพัฒนาแบบฝึกทักษะให้เหมาะสม

กับความสามารถของผู้เรียน มีการเชื่อมโยงความรู้ของเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ควรมีการประเมินผลตามสภาพจริงและชี้ให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าในการฝึกปฏิบัติของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ควรศึกษาแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคดาย แล้วสังเคราะห์เป็นแนวคิดหลักในการทำแบบฝึกทักษะ โดยให้มีความสอดคล้องกับความสนใจ ความรู้ความสามารถของนักเรียนและบริบทของโรงเรียนเป็นประการสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างสื่อหรือจัดกระบวนการเรียนการสอนนั้นต้องสร้างหรือพัฒนาขึ้นตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปีพุทธศักราช 2542 มาตราที่ 24 ที่ได้กำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนต้องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน สนับสนุนให้ผู้สอนจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ (พรรณอร อุซุภาพ, 2561 : 43-46) และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1-211) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนเป็นมนุษย์ ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ มีด้วยกันจำนวน 5 ชุด ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวงโยธวาทิต 2) จังหวะและเสียงดนตรี 3) พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี 4) สัญลักษณ์ทางดนตรี 5) การปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยใช้สัญลักษณ์ทางดนตรี ในแต่ละชุดประกอบด้วย ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจง คำแนะนำในการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับครูและนักเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน ผลการเรียนรู้ ใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบทดสอบหลังเรียน และภาคผนวก ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ มีค่าเท่ากับ 81.48/82.36 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 จึงนับว่าเป็นแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องมาจากการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยในการสร้างแบบฝึกทักษะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์แนวคิดการสอนดนตรีของดัลโครซ ออฟ และโคดาย ในด้านหลักการ และวิธีการ แล้วนำผลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นแนวคิดหลักเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแบบฝึกทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิด

ของณรุทธ์ สุทธจิตร์ (2555 : 221-230) ที่ได้กล่าวถึงวิธีการสอนดนตรีทั้ง 3 รูปแบบนี้ไว้ว่า แต่ละวิธีมีจุดเน้นและจุดเด่นแตกต่างกันออกไป ซึ่งทุกวิธีมุ่งไปสู่การให้ประสบการณ์ทางดนตรีแก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึงพัฒนาการแนวคิด และทักษะทางดนตรีอย่างมีระบบ เป็นไปตามหลักการของจิตวิทยาการเรียนรู้ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสอนทั้งสามแบบ ย่อมช่วยให้ผู้สอนดนตรีเห็นความสำคัญของการสอนดนตรีอย่างมีหลักการ และเข้าใจจิตวิทยาการสอนดนตรีดีขึ้น ซึ่งวิธีการของดาลโครซใช้การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบการสร้างสรรค์ในลักษณะต่าง ๆ และวิธีการเรียนทฤษฎีที่มีขั้นตอนจากง่ายไปยากอย่างเป็นระบบ วิธีการออร์ฟ ใช้การเคลื่อนไหวอิสระที่ต่างไปจากดาลโครซ การเล่นเครื่องดนตรีที่ออร์ฟคิดประดิษฐ์คิดค้นขึ้น การสร้างสรรค์ และการเรียนทฤษฎีตามขั้นตอนของออร์ฟ และวิธีการของโคดาย ใช้การร้องเพลง ซึ่งเน้นความไพเราะมีคุณภาพเป็นหลักในการเรียนรู้เนื้อหาดนตรี โดยมีหลักและวิธีการสอนที่เป็นขั้นตอนมีระบบระเบียบอย่างมาก เพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในดนตรีของผู้เรียนจากง่ายไปยาก อย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในดนตรี กล่าวคือ ปลูกฝังความมีดนตรีการนั้นเอง ทั้งในฐานะผู้ฟังและผู้เล่นดนตรีที่มีคุณภาพในอนาคต

3. ผลการทดลองใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเอง โดยใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 16 คน พบว่า นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้สาระดนตรี ด้านเนื้อหาความรู้และทักษะการปฏิบัติได้อย่างมีความสุขและสนุกสนานกับการเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากความสมบูรณ์ของแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นด้วยขั้นตอนที่เป็นระบบ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจนมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวิ นิยมสุข (2561 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสากล ตามแนวคิดของดาลโครซ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติทางดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 ของโรงเรียนสุขฤทัย กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มจำนวน 1 ห้องเรียน รวม 24 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของดาลโครซสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทักษะการปฏิบัติทางดนตรีของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของดาลโครซสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของดาลโครซอยู่ในระดับมากและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการประเมินและปรับปรุงแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ มีขั้นตอนดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ เอกจักรแก้ว (2553 : 104-107) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรีพื้นบ้าน) เรื่องพิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแนวซูซูกิ การจัดการเรียนการสอนแนวโซลตาน โคดาย และการจัดการเรียนการสอนแนวคาร์ล ออร์ฟ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแนวซูซูกิ แนวโซลตาน โคดาย และแนวคาร์ล ออร์ฟ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจต่อการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแนวซูซูกิ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อการเรียนน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแนวโซลตาน โคดาย และแนวคาร์ล ออร์ฟ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงรัตน์ วุฒิปญญรัตน์กุล (2555 : 57-61) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหวตามแนวคิด ดัลโครซ ที่มีต่อความสามารถทางสติปัญญาของเด็กอนุบาล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 57 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 29 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 28 คน กลุ่มทดลองใช้กิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหวตามแนวคิด ดัลโครซ กลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 16 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกตช่วงเวลาการจดจ่อ และ แบบวัดความจำเบื้องต้น ผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยร้อยละของช่วงเวลาการจดจ่อและค่าเฉลี่ยคะแนนความจำเบื้องต้นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยร้อยละของช่วงการจดจ่อและค่าเฉลี่ยคะแนน ความจำเบื้องต้นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์หลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคดาย พบว่า นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาสาระการเรียนรู้ทักษะทางด้านดนตรีในแบบฝึกทักษะนี้ ได้เน้นในเรื่องการฝึกทักษะทางด้านดนตรีที่ครบถ้วน เพื่อนำไปสู่ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดใน

การสอนทักษะทางด้านดนตรี ดังที่ ฌูรท์ สุธงจิตต์ (2540 : 1-10) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีควรมีการเสนอทักษะดนตรีต่าง ๆ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทักษะดนตรีประกอบไปด้วย การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ และการอ่าน

4.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ พบว่า ความคิดเห็นโดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เนื้อหาในแบบฝึกทักษะช่วยในการเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลได้อย่างแท้จริง สามารถเข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ มีรูปภาพประกอบที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีตัวอย่างและคำอธิบายขั้นตอนที่ชัดเจน ขนาดเล่มมีความเหมาะสม สะดวกในการใช้งาน กิจกรรมในแบบฝึกทักษะมีลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่อง จากง่ายไปหายาก ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลเหมาะสมกับการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีการแจ้งผลการประเมินเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาตนเองเป็นระยะๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเบญจวรรณ วิเชียรครุฑ (2552 : 14-15) ที่ได้กล่าวถึงหลักการให้แบบฝึกทักษะแก่นักเรียนไว้ว่า 1) แบบฝึกทักษะต้องแจ่มแจ้งและแน่นอน ครูจะต้องอธิบายวิธีทำให้ชัดเจนให้นักเรียนเข้าใจได้ถูกต้อง และกำหนดขอบเขตให้แน่นอนไม่กว้างขวางเกินไป 2) ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของนักเรียน 3) แบบฝึกทักษะควรเป็นเรื่องที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว เพราะความรู้เดิมย่อมเป็นรากฐานหรือประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปได้ง่ายและสะดวกขึ้น 4) ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจความสำคัญของแบบฝึกทักษะ เพื่อให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าอันเป็นเครื่องเร้าใจให้นักเรียนทำสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี 5) ครูต้องเร้าความสนใจของนักเรียนให้มีต่อแบบฝึกทักษะนั้น 6) ครูต้องเป็นผู้ตั้งปัญหาขึ้น และปัญหานั้นไม่ยากเกินความสนใจของนักเรียน แต่เร้าความอยากรู้อยากเห็น และยั่วให้นักเรียนอยากแก้ปัญหาขึ้น ๆ 7) การให้นักเรียนรู้ค่าโครงเสียก่อนจะเป็นเครื่องเร้าใจให้นักเรียนทำต่อให้สำเร็จ 8) เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แบบฝึกทักษะที่กำหนดให้นักเรียนแก่นักเรียนปานกลาง และนักเรียนอ่อน ควรยากง่ายต่างกัน ถ้าให้อย่างเดียวกันก็พิจารณาด้านคุณภาพให้แตกต่างกัน หรือให้นักเรียนที่เรียนมีเวลาทำมากกว่า 9) ควรยั่วให้นักเรียนพยายามทำเพื่อผลงานมากกว่าหวังรางวัล หรือเกรงกลัวการลงโทษ การเข้าใจคุณค่าคำถาม ยั่วให้นักเรียนเกิดความสนใจและตั้งใจทำจริง ๆ 10) ควรคำนึงถึงวัยของนักเรียน เด็กเล็กควรมุ่งให้เกิดความรู้ ความชำนาญ สำหรับเด็กโตรู้จักใช้ความคิดแล้ว ควรให้งานที่ส่งเสริมให้ใช้ความคิดมากขึ้น 11) การใช้แบบฝึกทักษะควรเหมาะสมกับเวลาที่นักเรียนมีอยู่ ไม่ควรให้มากเกินไป จนนักเรียนไม่สามารถทำสำเร็จได้ และไม่ควรให้น้อยจนมีเวลามากเกินไป ควรให้นักเรียนใช้เวลาทำแบบฝึกทักษะจนเกิดความรู้และทักษะจริง 12) แบบฝึกทักษะที่ให้ควรมีความแตกต่างกัน และเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อมิให้ซ้ำจนเกิดความเบื่อหน่าย

แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ นั้นได้อาศัยแนวคิดวิธีการสอนดนตรีทั้งสามวิธี แต่ละวิธีมีจุดเน้น และจุดเด่น แตกต่างกันไป ซึ่งทุกวิธีมุ่งไปสู่การให้ประสบการณ์ทางดนตรีแก่ผู้เรียน โดยผู้วิจัยพบว่าให้เด็กเรียนรู้ องค์ประกอบของดนตรีทางด้านจังหวะ และระดับเสียง โดยการฟังและแสดงออกด้วยการเคลื่อนไหว สอนขับร้องโดยใช้กลวิธีเสียงก่อนสัญลักษณ์ และใช้วิธีการสอนร้องแบบซอล-ฟา การเรียนรู้เรื่องระดับเสียง มีการใช้ สัญลักษณ์มือเพื่อแสดงให้เห็นความสูงต่ำของระดับเสียงอย่างเป็นรูปธรรม สอนการปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยใช้ วิธีการเสียงก่อนสัญลักษณ์ จากนั้นจึงสอนสัญลักษณ์ทางดนตรีสากล เมื่อเด็กเรียนรู้องค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดี แล้ว จึงสอนการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลโดยใช้สัญลักษณ์โน้ตสากล ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ดนตรีจากง่ายไปหายาก ที่เกิดจากการรับรู้ส่วนย่อยขององค์ประกอบดนตรีแล้วแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างเป็น ธรรมชาติ อันเป็นพื้นฐานนำไปสู่ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลในที่สุด

แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้สาระดนตรีได้โดยง่าย สร้างความสนุกสนานในการเรียนรู้ และสามารถเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลได้อย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการประยุกต์แนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เป็นแนวคิดหลักในการทำแบบฝึกทักษะ โดยให้มีความสอดคล้องกับ ความสนใจ ความรู้ความสามารถของนักเรียนและบริบทของโรงเรียนเป็นประการสำคัญ เป็นแบบฝึกทักษะที่มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและช่วยในการเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติ เครื่องดนตรีสากล อีกทั้งยังทำให้เกิดผลความพึงพอใจแก่นักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 ครูควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนรายวิชาดนตรีสากลปฏิบัติ สามารถนำไปใช้สอนเพื่อแก้ปัญหาทางด้านการเรียนและเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลให้กับ

นักเรียนได้ โดยครูผู้สอนจำเป็นต้องปฏิบัติตามคำแนะนำในการใช้แบบฝึกทักษะในแต่ละบทเรียน พร้อมทั้งต้องคอยดูแล ติดตาม ประเมินผล เพื่อพัฒนาปรับปรุง ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) ที่มีเทคนิคเฉพาะเครื่องดนตรีในขั้นที่สูงขึ้น หรือมีความยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการต่อยอดการเรียนรู้ด้านความรู้ และทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลให้กับนักเรียน

2.2 ควรมีการนำแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคดาโย ไปสร้างเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัดในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2540). *กิจกรรมดนตรีสำหรับครู*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงรัตน์ วุฒิปัญญารัตน์กุล. *ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหวตามแนวคิดดัลโครซที่มีต่อความสามารถทางสติปัญญาของเด็กกอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. การศึกษาปฐมวัย. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจวรรณ วิเชียรครุฑ. (2552). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชประชาสถาสัย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิชาการมัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พงศ์ดี เอกจักรแก้ว. (2553). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรีพื้นบ้าน) เรื่องพิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแนวซูซูกิ การจัดการเรียนการสอนแนวโซลตัน โคดาโยและการจัดการเรียนการสอนแนว คาร์ล ออร์ฟ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรรณอร อุซุภาพ. (2561). *การศึกษาและวิชาชีพครู*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เมธาวี นิยมสุข. (2561). การจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีสากล ตามแนวคิดของดาลโครซ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติทางดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. หลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2562). วิธีสอนทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2555). ทักษะการคิดและความสามารถเฉพาะตน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.